

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวาน
ลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์*

Factors Influencing the Achievement of Agricultural Research Implementation,
Chai Nat 2 Hybrid Sweet Corn Variety of the Department of Agriculture

เบญจวรรณ สุขนิยม และ ¹เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์

Benjawan Sukniyom and Theppasak Boonyarataphan

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand.

¹Email: drtheppasak@gmail.com

Received August 11, 2018; Revised August 18, 2018; Accepted December 13, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 3) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70 2) ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการตลาดภาครัฐ ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และปัจจัยแรงจูงใจภายนอก เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ 3) จุดแข็ง คือ งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ฝักใหญ่ ให้ผลผลิตสูง ราคาเมล็ดพันธุ์ถูก จุดอ่อน คุณภาพของพันธุ์สู้บริษัทไม่ได้ โอกาส เทคโนโลยีที่มีช่วยเผยแพร่งานวิจัย 4) แนวทางในการสร้างผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ กรมวิชาการเกษตรควรกำหนดนโยบายในการดำเนินงานวิจัยให้มีเป้าหมายที่ชัดเจน

คำสำคัญ: ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2, กรมวิชาการเกษตร

* ปรับปรุงต้นฉบับจากการประชุมวิชาการระดับชาติ MCU Congress II 30 เมษายน 2561

ABSTRACT

The objectives of this research were to: (1) study the achievement level of agricultural research implementation, Hybrid Sweet Corn Variety, Chai Nat 2 of the Department of Agriculture (2) study factors influencing the achievement of agricultural research implementation of Chai Nat 2 (3) study on strengths, weaknesses, opportunities, and threats to the achievement agricultural research Implementation of Chai Nat 2 (4) recommend the guideline for enhancing the achievement of agricultural research implementation of Chai Nat 2.

This research was a survey research. Population consisted of 2 groups, (1) 41 officials working for hybrid sweet corn breeding and (2) 122 farmers used Chai Nat 2 Hybrid Sweet Corn seed. 93 samples were randomly selected from a group of farmer. The instrument in the research was the questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and stepwise multiple regression analysis.

The results of this research revealed that (1) the achievement level of agricultural research implementation of Chai Nat 2 was more than or equal 70 percent (2) policy implementation factors ,public marketing factors ,internal motivation factors and external motivational factors influence on the achievement of agricultural research implementation of Chai Nat 2 showed highly statistically significant at the 0.05 (3) The strengthes are the Chai Nat 2 give big ear and high yield and the price of seed is very cheaper than the private sector. The weaknesses are the lack of public relation of the research thoroughly and the quality of the sweet corn is lower than hybrid sweet corn varieties that developed by private sector. For opportunity, there are many technologies can help disseminate the research and the government policies can encouraged the research to user. Threats of the research is market for Chai Nat 2 product is minimal (4) the guidelines for enhancing the achievement agricultural research implementation of Chai Nat 2 should be formulated the policy of agricultural research implementation to be concrete goals and objectives and to make a thorough policy knowledge to personnel , increasing the marketing channels to support farmers and creating motivation should as well be to change the values of the Department of Agriculture for higher achieving performance.

Keywords: Hybrid Sweet Corn Variety, Chai Nat 2, Department of Agriculture

บทนำ

ภาคเกษตรกรรมมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจประเทศไทยอย่างมาก เนื่องจากประเทศไทย มีสภาพภูมิศาสตร์และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย เอื้อต่อการทำการเกษตร จึงเป็นแหล่งที่มีพืชพันธุ์ ธัญญาหารที่อุดมสมบูรณ์ ข้าวโพดหวานจัดเป็นพืชไร่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจที่ภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสนใจไม่น้อย เนื่องจากมีการขยายตัวทางการตลาดสูง มีศักยภาพในการส่งออก และแนวโน้มการขยายการเติบโตด้านอุตสาหกรรมข้าวโพดหวานของไทยที่มากขึ้น ถึงแม้จะพบว่าข้าวโพดหวานเป็นพืชที่มีความสำคัญไม่น้อย แต่จากปัญหาที่พบในปัจจุบัน เกษตรกรยังต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ เช่น ผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาการระบาดของโรคและแมลง รวมทั้งสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย ประกอบกับปัญหาการตลาดที่คาดการณ์ได้ยากนั้น ส่งผลให้เกษตรกรมีแนวโน้มของการลดจำนวนการปลูกข้าวโพดหวานลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย และส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการแข่งขันของไทยในตลาดโลก (ปธาน สุวรรณมงคล และคณะ, 2556)

ภาครัฐได้หันมาให้ความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ด้วยการพัฒนาขีดความสามารถของเกษตรกรในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการตลาด คุณภาพการผลิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกษตรกรอย่างสมดุลและยั่งยืน (จุมพล หนีพวนิช, 2553) โดยในปี 2559 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศให้เป็นปีแห่งการลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร โดยกรมวิชาการเกษตร สังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับพืช ทำการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาวิชาการเกษตรด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพืช ในการพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตทางการเกษตร เสริมสร้างความอยู่ดีกินดี พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางการเกษตร ข้าวโพดหวานลูกผสม เป็นพืชชนิดหนึ่งที่อยู่ภายใต้การพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืชของกรมวิชาการเกษตร โดยศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท มีภารกิจหน้าที่ในการปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมของกรมวิชาการเกษตร โดยพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท ได้รับการรับรองพันธุ์จากกรมวิชาการเกษตรแล้ว มีจำนวน 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 86-1 และพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ปัจจุบันข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 เป็นพันธุ์ใหม่ล่าสุด และมีจำหน่ายให้เกษตรกรได้นำไปใช้ ผู้วิจัยจึงเลือกข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 มาศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งข้าวโพดหวานลูกผสมที่กรมวิชาการเกษตรปรับปรุงพันธุ์สามารถปรับตัวได้ดีกับสภาพแวดล้อม ปลูกได้ทั่วไปทั้งเขตน้ำฝน และในพื้นที่ชลประทาน ทั้งก่อนและหลังฤดูการทำนา ซึ่งเกษตรกรสามารถซื้อเมล็ดพันธุ์ได้ในราคาถูก มีระบบการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ก่อนส่งถึงมือเกษตรกร และมีเจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตรในการให้คำแนะนำที่ถูกต้อง แต่หลังจากงานวิจัยปรับปรุงพันธุ์เสร็จสิ้นและนำมาให้เกษตรกรได้ใช้ กลับพบว่าเกษตรกรเลือกนำไปใช้จำนวนน้อย สะท้อนให้เห็นว่างานวิจัยของทางราชการที่มีคุณภาพจำนวนมาก ไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง เมื่อพิจารณาถึงความคุ้มค่าที่ต้องเสียไปในการวิจัยแต่ละชิ้น ทั้งกำลังงบประมาณ กำลังสมอง กำลังแรงงาน ฯลฯ นับได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ของการวิจัยในปัจจุบัน ดังนั้น การนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการเพิ่มความคุ้มค่าต่อการลงทุนของงานวิจัย เมื่อมีการนำงานวิจัยของกรม

วิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ในกลุ่มเกษตรกรมากเท่าใด ก็แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของผลของงานวิจัยที่มีมากขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์
3. เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับของการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70
2. มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านนโยบายและโครงการวิจัย ที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหารโครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์
3. มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์
4. มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อสำรวจความคิดเห็นจากบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร และเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานพันธุ์ลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการ

เกษตรไปใช้ประโยชน์ โดยเน้นการวัดครั้งเดียว ด้วยการวิเคราะห์จากแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) บุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม ประกอบไปด้วย บุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท จำนวน 20 คน และบุคลากรเครือข่าย ที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 21 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 41 คน และ (2) เกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 122 คน

กลุ่มตัวอย่าง เลือกศึกษาตัวแทนประชากรจากกลุ่มเกษตรกรผู้เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จำนวน 93 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเลือกจากเกษตรกรที่มาซื้อเมล็ดพันธุ์และสอบถามให้ครบตามจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด โดยจัดทำแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด เพื่อจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยสร้างแบบสอบถามขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอบถามข้อมูลและวัดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งการเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ให้สูงขึ้น โดยแบบสอบถาม ชุดที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 41 คน และแบบสอบถาม ชุดที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ ลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 93 คน โดยได้รับการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และทำการทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability Coefficients) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือ (Cronbach's Alpha) เพื่อตรวจสอบว่าข้อคำถามสามารถสื่อความหมายได้ตรงความต้องการและมีความเหมาะสมหรือไม่ โดยค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 0.73 – 0.91 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ซึ่งทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ รายงานวิชาการ บทความวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์แบ่งสถิติที่ใช้ออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) การวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (2) การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน เป็นสถิติที่นำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่า (F-test) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา จากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดของแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบ SWOT เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคมาทำการจัดระเบียบข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า

กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง (คิดเป็นร้อยละ 65.9) มีอายุตั้งแต่ 31-40 ปี (คิดเป็นร้อยละ 43.9) การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 46.3) มีอายุราชการอยู่ในระดับ 5-10 ปี และปฏิบัติงานที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท (คิดเป็นร้อยละ 48.8)

กลุ่มเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง (คิดเป็นร้อยละ 50.5) มีอายุตั้งแต่ 31-40 ปี (คิดเป็นร้อยละ 32.3) มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพด น้อยกว่า 5 ปี (คิดเป็นร้อยละ 55.9) มีระยะเวลาใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 มากกว่า 1 ปี (คิดเป็นร้อยละ 51.6) และสถานที่ปลูกข้าวโพดส่วนใหญ่ อยู่ที่จังหวัดชัยนาท (คิดเป็นร้อยละ 50.5)

ผลการศึกษตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จากสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “ระดับของการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70” ซึ่งการที่จะยอมรับสมมติฐาน จะต้องเข้าเงื่อนไข 2 ประการ คือ (1) ค่า sig (2 tailed) ต้องน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 และค่า t ต้องน้อยกว่า 0 ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test พบว่า ได้ค่า sig (2 tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 และค่า t เท่ากับ 22.03 ซึ่งมากกว่า 0 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ระดับความผลสัมฤทธิ์ในดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ผลการทดสอบ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การทดสอบระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2

ระดับ	N	\bar{x}	S.D.	Test Value	Mean Difference	Df	t	Sig (2 tailed)
ผลสัมฤทธิ์	134	3.97	.62	2.8	1.176	133	22.03	.000*

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 “มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านนโยบายและโครงการวิจัย ที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหารโครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์” ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ F-test โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นปัจจัยเพียงตัวเดียวที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถอธิบายความผันแปรของผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 65.9 ($R^2=0.659$)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 “มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์” ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ F-test โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยด้านการตลาดสำหรับภาครัฐ เป็นปัจจัยเพียงตัวเดียวที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถอธิบายความผันแปรของผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 49.9 ($R^2=0.499$)

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 “มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์” ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ F-test โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านแรงจูงใจภายใน เป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอยมีความสามารถในการอธิบายความผันแปรเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 48.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($R^2=0.481$) ตัวแปรลำดับที่สองที่เข้าสู่สมการถดถอย คือ ปัจจัยแรงจูงใจภายนอก มีความสามารถในการอธิบายความผันแปร เรื่อง ปัจจัยที่มี

อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้เพิ่มขึ้น 5.2 มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (R^2 Change = .052) และเมื่อนำตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านแรงจูงใจภายใน และปัจจัยด้านแรงจูงใจภายนอก มารวมกันแล้ว พบว่า สามารถอธิบายความผันแปรเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 53.3 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2 = .533$)

ผลการศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ จากประชากรทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า

จุดแข็ง คือ งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 เป็นพันธุ์ที่ให้ฝักใหญ่ ผลผลิตสูง ราคาของเมล็ดพันธุ์ถูกกว่าภาคเอกชน นอกจากนี้กรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานที่มีนักวิจัยที่มีความรู้ความสามารถ หลากหลายสาขาวิชา มีองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชที่หลากหลาย ครอบคลุม มีหน่วยงานของกรมฯ กระจายอยู่ทั่วประเทศ

จุดอ่อน คือ กรมวิชาการเกษตรขาดการประชาสัมพันธ์ การกระจายผลงานให้ทั่วถึง ขาดการรวบรวมผลงานวิจัยเก่า ช่องทางการซื้อเมล็ดพันธุ์มีน้อย คุณภาพของพันธุ์ยั้งสู้ของบริษัทไม่ได้ นอกจากนี้กรมวิชาการเกษตรขาดกระบวนการส่งเสริมบุคลากรในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และอุปสรรคในการทำงานวิจัยมีไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังขาดกระบวนการเสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนางานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์

โอกาส คือ ความนิยมในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ส่งผลให้เกษตรกรนิยมปลูกข้าวโพดหวาน เพื่อสร้างรายได้เพิ่ม เทคโนโลยีและความทันสมัยมีช่วยสร้างผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และช่วยในการเผยแพร่ งานวิจัยให้กว้างขวางมากขึ้น นโยบายของรัฐบาลที่มีส่วนส่งเสริมให้งานวิจัยของภาครัฐสู่การใช้ประโยชน์ นอกจากนั้นกระแสการปลูกพืชหมุนเวียน ส่งผลให้คนหันมาปลูกข้าวโพดหวานมากขึ้น

อุปสรรค คือ ตลาดที่รับซื้อข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 มีน้อย และสังคมเกษตรแบบดั้งเดิม ส่งผลให้เกษตรกรมักปลูกพืชที่มีความถนัด ไม่เปิดใจยอมรับงานวิจัย หรือ พันธุ์พืชใหม่ ๆ

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า ระดับความผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นผลมาจากที่กรมวิชาการเกษตรได้มีการนำระบบบริหารจัดการงานวิจัยของประเทศ (National Research Management System : NRMS) มาใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลการบริหารจัดการงานวิจัยและงบประมาณวิจัยระหว่างหน่วยงานภาครัฐ นักวิจัย แหล่งทุนวิจัย ซึ่งมีผลทำให้งานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร มีกระบวนการวางแผนในทุกขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล นอกจากนี้กรมวิชาการเกษตรได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของงานวิจัยให้ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จะเห็นได้จากยุทธศาสตร์ของกรมวิชาการเกษตร

พ.ศ. 2558–2559 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ที่มุ่งสร้างความเป็นเลิศทางด้านการวิจัยและการบูรณาการจัดการด้านพืช เพื่อการพัฒนาการผลิตที่ยั่งยืน โดยมุ่งพัฒนางานวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมายให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในการแก้ปัญหาให้กับกลุ่มเป้าหมาย และสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มและตอบสนองความต้องการของตลาด จากแนวคิดที่กรมวิชาการเกษตรให้ความสำคัญในการมุ่งไปที่ผลผลิตและผลลัพธ์ของงานวิจัยส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับที่สูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานข้อที่ 2 ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน พบว่า ตัวแปรปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นตัวแปรเพียงตัวแปรเดียวที่เข้าสู่สมการถดถอย เป็นผลมาจากกรมวิชาการเกษตรมีความพร้อมของหน่วยงานภายในที่มีศักยภาพ กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทำให้เข้าถึงเกษตรกรได้มาก และยังสามารถเข้าใจถึงปัญหาของเกษตรกรในแต่ละสภาพพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ประกอบกับมีการกำหนดนโยบายในการให้การสนับสนุนงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ในนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่มุ่งให้ประเทศไทยก้าวสู่ประเทศไทย 4.0 โดยมีฐานคิดหลักเพื่อพัฒนาจากการผลิตสินค้า ไปสู่การพัฒนาเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ทำให้เป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นส่วนผลักดันให้การนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานข้อที่ 3 ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน พบว่า ตัวแปรปัจจัยการตลาดภาครัฐ เป็นตัวแปรเพียงตัวแปรเดียวที่เข้าสู่สมการถดถอย เป็นผลมาจากกรมวิชาการเกษตรมีการพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ และมีศักยภาพจำนวนมาก ประกอบกับราคาเมล็ดพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร ที่มีราคาถูกกว่าภาคเอกชนมาก ทำให้เข้าถึงเกษตรกรและเกษตรกรเลือกนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานข้อที่ 4 ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจภายใน เป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอย และตัวแปรลำดับที่สองที่เข้าสู่สมการถดถอย คือ ปัจจัยแรงจูงใจภายนอก เป็นผลมาจากบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตรให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงานที่ทำ และเห็นว่างานวิจัยที่ปฏิบัตินั้นเป็นงานที่ทำทลายความสามารถ และรู้สึกพึงพอใจ ปลายปลีเมื่องานวิจัยสำเร็จและมีคุณภาพ นอกจากนั้น การได้รับการยกย่องชมเชย การยอมรับนับถือเมื่องานวิจัยถูกนำไปใช้ประโยชน์ในระดับที่สูง ก็ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ควรทำให้เกษตรกรเห็นว่าผลงานวิจัย ของกรมวิชาการเกษตร สามารถนำไปใช้ได้จริง ได้ประโยชน์และผลตอบแทนที่คุ้มค่า จนเป็นที่พึงพอใจ และเลือกนํางานวิจัยไปใช้ ควรเพิ่มช่องทางการ โฆษณาและประชาสัมพันธ์ ผลงานวิจัยให้หลากหลายมากขึ้น ควรหาช่องทางการตลาดมารองรับผลผลิตที่ได้ จากพันธุ์พืชของกรมฯ จัดสถานที่ในการส่งต่องานวิจัย และการจัดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ของกรมฯ ให้ประชาชน ได้รับความพึงพอใจ ได้รับความสะดวกสบายในการเข้ามาใช้บริการ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาการนํางานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรในพืชชนิดอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบถึง ผลสัมฤทธิ์ในการนํางานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ในภาพรวมได้อย่างครอบคลุม และอาจทำ ให้พบถึงข้อจำกัดอื่น ๆ ที่งานวิจัยชิ้นนี้ไม่พบ (2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ ปัจจัยความสำเร็จระหว่าง งานวิจัยของภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของภาครัฐได้อย่างเชิงลึกมากยิ่งขึ้น (3) ควร ศึกษาตัวแปรที่อยู่ภายใต้กรอบแนวคิดของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ประเภทอื่น ๆ เพิ่มเติม ที่น่าจะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนํางานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ เช่น การบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) การประเมินโครงการ (Project Evaluation) และ กำหนด ตัวชี้วัดผลงานหรือผลผลิตจากการปฏิบัติงาน (Performance Indicators) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จิรประภา อัครบวร และประยูร อัครบวร. (2552). การตลาดสำหรับภาครัฐ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
- จุมพล หนีมพานิช. (2553). การบริหารจัดการภาครัฐใหม่ หลักการ แนวคิด และกรณีตัวอย่างของไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์. (2556). แนวคิด ทฤษฎีและหลักการรัฐประศาสนศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 9). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปธาน สุวรรณมงคล และคณะ. (2556). หลักและวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราณี อธิชัยกุล. (2556). การจูงใจบุคลากรในองค์การ ประมวลสาระชุดวิชา การบริหารองค์การ. (พิมพ์ ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เสน่ห์ จุ้ยโต. (2559). องค์การสมัยใหม่สู่องค์การสมรรถนะสูง. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.